

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

**Analýza stavu telocviční
v základných a stredných školách
v Slovenskej republike**

máj 2017

Úvod.....	1
1. Analýza stavu telocviční a iných telovýchovných zariadení v základných školách podľa stavu k 31. decembru 2014	4
2. Analýza stavu telocviční a iných telovýchovných zariadení vo vybraných druhoch škôl podľa stavu k 31. decembru 2016.....	5
2.1. Základné školy.....	5
2.2. Špeciálne základné školy.....	9
2.3. Gymnaziá.....	10
2.4. Konzervatóriá	13
2.5. Stredné odborné školy	15
2.6. Špeciálne stredné školy.....	19
3. Analýza stavu telocviční a iných telovýchovných zariadení vo vybraných druhoch škôl podľa stavu k 31. decembru 2016 – zhrnutie.....	20
4. Analýza stavu telocviční a iných telovýchovných zariadení v súkromných školách	22
Záver.....	24
Prílohy	27

Úvod

Strategickým cieľom vlády SR je efektívne fungujúce regionálne školstvo poskytujúce kvalitnú výchovu a vzdelávanie, reagujúce na aktuálne i očakávané potreby jednotlivca a spoločnosti, a osobitne na potreby hospodárskej praxe, dostupné pre všetky vrstvy spoločnosti, poskytujúce deťom a žiakom radosť zo získavania vedomostí a ich osobného rastu, ako i základ zdravého životného štýlu, a zabezpečujúce učiteľom postavenie a ohodnotenie zodpovedajúce mimoriadnemu významu ich práce.

Vláda sa v úsilí o nasmerovanie regionálneho školstva k tomuto strategickému cieľu sústreďuje na realizáciu opatrení zabezpečujúcich napĺňanie všetkých jeho zložiek. Neoddeliteľnou súčasťou týchto opatrení bude poskytnutie dostatočných finančných zdrojov na ich realizáciu s podmienkou ich efektívneho využívania.

Na zabezpečenie kvalitnej výchovy a vzdelávania vláda okrem iného vytvorí v nadväznosti na povinné materiálne technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacej činnosti predpoklady na zníženie modernizačného dlhu.

Výchova a vzdelávanie sú podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) založené na princípoch rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivca a jeho spoluzodpovednosti za svoje vzdelávanie.

Výchova a vzdelávanie v školách a v školských zariadeniach sa uskutočňuje podľa výchovno-vzdelávacích programov. Vzdelávacie programy sú štátny vzdelávacie program a školský vzdelávacie program.

Štátny vzdelávacie program (ďalej len „ŠVP“) predstavuje záväzný národný rámec pre všetky stupne vzdelávania. Reprezentuje prvú úroveň dvojúrovňového modelu vzdelávania. Je východiskovým dokumentom na prípravu školských vzdelávacích programov, ktoré reprezentujú druhú úroveň dvojúrovňového modelu vzdelávania.

Dvojúrovňový model vzdelávania dáva možnosť každej škole, aby prostredníctvom využitia voliteľných (disponibilných) hodín reflektovala vo svojom školskom vzdelávacom programe špecifické regionálne, resp. lokálne podmienky a požiadavky žiakov a rodičov.

ŠVP vychádza z demokratických a humanistických hodnôt spoločnosti. Na ich základe vymedzuje vzdelávacie štandardy poskytovaného vzdelávania v cieľovej, výkonovej a obsahovej rovine, ktoré tvoria východisko na osvojovanie a rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov. Prostredníctvom vzdelávacích oblastí a prierezových tém vo výchovno-vzdelávacom procese preferuje medzipredmetový prístup, teda kooperáciu v rámci jednotlivých vyučovacích predmetov v danej vzdelávacej oblasti a tiež medzi rôznymi vzdelávacími oblasťami. Podporuje uplatňovanie motivačných vyučovacích postupov a podporujúcej sociálnej klímy v škole. Kládie dôraz na kvalitu školy, ktorá uplatňuje vnútorné a vonkajšie hodnotenie (autoevalváciu a evalváciu) svojich programov, procesov a výsledkov.

Vzdelávacia oblasť **Zdravie a pohyb** vytvára priestor na uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je **pohyb**. Zameriava sa na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom **telesná a športová výchova**, ktorého najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti

spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využitelnými nielen počas školskej dochádzky ale i v dospelosti. Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus.

Cieľom výchovy a vzdelávania je podľa školského zákona okrem iného umožniť dieťaťu alebo žiakovi naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, **starat' sa a chrániť svoje zdravie** (vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb – predmet **telesná a športová výchova** vytvárajú priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb) vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty.

Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „ministerstvo školstva“) schválilo dňa 6. februára 2015 inovovaný Štátny vzdelávací program (ďalej len „iŠVP“) pre prvý stupeň základnej školy pod číslami 2015-5129/1758:1-10A0 a pre druhý stupeň základnej školy pod číslom 2015-5129/5980:2-10A0 s platnosťou od 1. septembra 2015.

Základné školy podľa iŠVP vzdelávajú žiakov s účinnosťou od 1. septembra 2015, a to postupne od 1. a 5. ročníka ZŠ.

Žiaci, ktorí v školskom roku 2016/2017 navštevujú tretí a štvrtý ročník (I. stupeň ZŠ) a siedmy až deviaty ročník (II. stupeň ZŠ) sa do ukončenia stupňa vzdelávania vzdelávajú podľa školských vzdelávacích programov vypracovaných podľa ŠVP pre základné školy platných do 1. septembra 2015.

S platnosťou od 1. septembra 2015 bol schválený inovovaný štátny vzdelávací program pre gymnáziá pod číslom 2015-7846/10840:1-10B0 začínajúc 1. ročníkom štúdia pre gymnáziá so štvorročným štúdiom a päťročným štúdiom a začínajúc 1. ročníkom štúdia a 5. ročníkom štúdia pre gymnáziá s osemročným štúdiom.

Žiaci, ktorí v školskom roku 2015/2016 navštevovali druhý až štvrtý ročník gymnázia so štvorročným štúdiom alebo druhý až piaty ročník gymnázia s päťročným štúdiom, sa do ukončenia štúdia vzdelávajú podľa dovtedy platného štátneho vzdelávacieho programu. Žiaci, ktorí v školskom roku 2015/2016 navštevovali šiesty až ôsmy ročník gymnázia s osemročným štúdiom, sa do ukončenia štúdia vzdelávajú podľa dovtedy platného štátneho vzdelávacieho programu. Žiaci, ktorí v školskom roku 2015/2016 navštevovali druhý až štvrtý ročník gymnázia s osemročným štúdiom, sa do ukončenia štvrtého ročníka štúdia vzdelávajú podľa dovtedy platného štátneho vzdelávacieho programu a od piateho ročníka štúdia sa vzdelávajú podľa štátneho vzdelávacieho programu pre gymnáziá schváleného pod číslom 2015-7846/10840:1-10B0.

ŠVP okrem iného **uvádza povinné materiálno-technické a priestorové podmienky** na zabezpečenie procesu vzdelávania.

Dôležitou podmienkou pri realizácii ŠVP je **primerané priestorové vybavenie školy a materiálno-technické vybavenie** učebných priestorov.

Povinné učebné priestory škôl a ich vybavenie uvedené v jednotlivých iŠVP je povinné pre novovzniknuté školy. Ostatné školy si doplnia povinné učebné priestory škôl

a ich vybavenie v priebehu päťročného prechodného obdobia. Na prvom a aj druhom stupni ide o vybavenie učebne, **telocvične**, multimedialnej učebne.

Povinné a odporúčané materiálno-technické a priestorové zabezpečenie iŠVP uvádza množstvá nábytku, zariadení, nástrojov, prístrojov, učebných pomôcok na učiteľa a žiaka na odbornú učebňu prvouky, prírodovedy, vlastivedy, **telesnej a športovej výchovy (telocvične)**, fyziky, biológie, chémie, techniky, geografie, výtvarnej výchovy. O zariadení a vybavení odporúčaných učebných priestorov rozhodne škola podľa svojich potrieb a možností.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v roku 2016 vyčlenilo finančné prostriedky na rozvojový projekt zameraný na rozvoj výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične a na vybavenie telocvične na rok 2016.

Cieľom projektu bolo zlepšiť vybavenosť telocviční a zvýšiť počet učebných priestorov – telocviční určených na výchovno-vzdelávací proces v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby telocvične, rekonštrukcie telocvične alebo výstavby novej telocvične.

Výška finančných prostriedkov určených na zverejnenú výzvu bola 10 000 000 €, z toho 9 000 000 € na kapitálové výdavky a 1 000 000 € na bežné výdavky. Maximálna výška účelových finančných prostriedkov poskytnutých ministerstvom pre jeden rozvojový projekt bola 200 000 € na kapitálové výdavky a 5 000 € na bežné výdavky.

Medzirezortná komisia ministerstva vyhodnotila žiadosti zaslané v rámci rozvojového projektu zameraného na rozvoj výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične a na vybavenie telocvične na rok 2016.

Na základe výsledkov hodnotenia bolo na podporu predložených 448 žiadostí, z toho 203 žiadostí v rámci kapitálových výdavkov a 346 žiadostí v rámci bežných výdavkov.

V rámci kapitálových výdavkov bolo podporených 25 škôl zriadených vyššími územnými celkami vo výške 997 000 € a 178 žiadostí škôl zriadených obcou vo výške 8 003 000 €.

V rámci bežných výdavkov bolo podporených 70 žiadostí škôl zriadených vyššími územnými celkami vo výške 201 600 € a 276 žiadostí škôl zriadených obcou vo výške 798 400 €.

Výzva ministerstva školstva z roku 2016 ani zd'aleka neuspokojila požiadavky zriaďovateľov, ktoré predstavovali spolu 73 000 000 €.

Neúspešní uchádzači mohli svoje žiadosti presmerovať na sekciu financovania a rozpočtu ministerstva školstva ako haváriu.

V roku 2017 je v rozpočte sekcie regionálneho školstva vyčlenených **4 900 000 €** určených na rozvojový projekt Podpora rozvoja výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične. Tieto finančné prostriedky sú určené výhradne na kapitálové výdavky.

Analýza stavu telocviční v základných a stredných školách v Slovenskej republike bola vypracovaná na základe štatistických údajov získaných z **Centra vedecko-technických informácií SR** a má plniť úlohu **podporného materiálu pre rozvojový projekt** Podpora rozvoja výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične v roku 2017.

1. Analýza stavu telocviční a iných telovýchovných zariadení v základných a stredných školách podľa stavu k 31. decembru 2014

Najvyšší podiel telocviční v základných školách (ďalej len „ZŠ“) v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) bez rozdielu druhu školy má Bratislavský kraj takmer 90 % (údaj je z roku 2014). Rozdiel medzi Bratislavským a Nitrianskym krajom, ktorému v tomto porovnaní patrí protipólne postavenie s 54 % podielom škôl s telocvičňou, je až 33 %. Zatiaľ čo školám v Nitrianskom kraji chýbalo v sledovanom období 173 telocviční, Bratislavskému kraju „iba“ 26.

Kritická je situácia v Nitrianskom kraji, kde takmer každá druhá škola, bez rozdielu druhu školy, nemá vlastnú telocvičňu alebo je odkázaná využívať cudzie telovýchovné zariadenie (ďalej len „TV zariadenie“). Podobná situácia je v Prešovskom kraji, kde chýba telocvičňa alebo sú školy odkázané na cudziu telocvičňu vo viac ako 40 % škôl.

Tabuľka 1 Počet telocviční v základných školách a stredných školách v SR

Kraj	Školy	Telocvične	% podiel
BA	200	174	87 %
TT	272	175	64 %
TN	229	153	67 %
NR	375	202	54 %
BB	167	105	63 %
ZA	301	192	64 %
KE	371	233	63 %
PO	254	151	59 %
Spolu	2 169	1 385	64 %

Z celkového počtu škôl v SR až 784 škôl (64 %) bez rozdielu druhu školy buď nemá telocvičňu alebo je odkázaná na telocvičňu obce, mesta, športového oddielu, telovýchovnej jednoty alebo inej školy.

Situácia v nepľnoorganizovaných ZŠ s ročníkmi 1. – 4. je v súčasnosti veľmi zložitá, pretože tieto školy dnes často zápasia o holú existenciu. Vlastnú telocvičňu malo v sledovanom období iba necelých 11 % týchto škôl, pričom niektoré z nich boli ešte v nedávnej minulosti pľnoorganizované ZŠ, a tak je telocvičňa v nich iba akýmsi „dedičstvom“.

Na druhej strane skutočnosť, že až 22 % pľnoorganizovaných ZŠ s ročníkmi 1. – 9. nemá vlastnú telocvičňu je dôvodom na nevyhnutné riešenie tohto modernizačného dlhu najmä vo väzbe na iŠVP, časť **Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie**.

Dôležitou podmienkou pri realizácii ŠVP je primerané priestorové vybavenie školy a materiálo-technické vybavenie učebných priestorov.

Tabuľka 2 Základné školy v SR bez telovýchovných zariadení zriadené obcou alebo mestom (rok 2014)

	Spolu	TV vlastná	TV inej školy	TV mesta	TV TJ	Rozdiel
ZŠ	1 563	948	40	210	7	615
Plnoorganizované	1 160	905	31	192	5	255
Neplnoorganizované	403	43	9	18	2	360

V plnoorganizovaných základných školách v roku 2014 chýbalo 255 telocviční a v neplnoorganizovaných dokonca 360.

2. Analýza stavu telocviční a iných telovýchovných zariadení vo vybraných druhoch škôl podľa stavu k 31. decembru 2016

Štatistické zisťovanie zamerané na existenciu telocviční a iných TV zariadení v jednotlivých druhoch škôl sa uskutočňuje každé dva roky. Najaktuálnejšie údaje sú z roku 2016.

2.1. Základné školy

K 31. 12. 2016 nemalo telocvičňu 83 % ZŠ v SR s počtom žiakov do 150. Ide v prevažnej miere o neplnoorganizované ZŠ, z ktorých až 70 % využíva iné TV zariadenie. Pozitívne treba hodnotiť fakt, že k 31. 12. 2016 iba 13 ZŠ, čo predstavuje 1,3 % ZŠ, s počtom žiakov do 150, nevyužíva telocvičňu a ani iné TV zariadenie.

Tabuľka 3 ZŠ s počtom žiakov od 0 do 150 zriadené obcami, OÚ, VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	1056	1002	- 54
Využívajú telocvičňu	306	296	- 10
Majú telocvičňu	189	169	- 20
Nemajú telocvičňu	867	833	- 34
Využívajú iné TV zariadenie	694	693	- 1
Majú iné TV zariadenie	342	320	- 22

V roku 2016 poklesol celkový počet ZŠ v SR s počtom žiakov do 150 o 54. Žiaľ, v tomto počte je aj 20 ZŠ, ktoré mali telocvičňu.

V nadväznosti na opísanú situáciu je potrebné tzv. modernizačný dlh vo vzťahu k telocvičňam a neplnoorganizovaným ZŠ riešiť osobitne aj v iŠVP, v ktorom je explicitne schválené povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie pre všetky ZŠ bez ohľadu na to, či ide o plnoorganizované alebo neplnoorganizované ZŠ.

Od roku 2014 sa zvýšil počet ZŠ s počtom žiakov od 151 do 600 zaradených v sieti škôl a školských zariadení (ďalej len „sieť“)

Tabuľka 4 ZŠ s počtom žiakov od 151 do 600 zriadené obcami, OÚ, VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	969	986	+ 17
Využívajú telocvičňu	732	770	+ 38
Majú telocvičňu	578	600	+ 22
Nemajú telocvičňu	391	386	- 5
Využívajú iné TV zariadenie	796	847	+ 51
Majú iné TV zariadenie	584	601	+ 17

Zo 17 nových ZŠ s počtom žiakov od 150 do 600 žiakov je zriaďovateľom desiatich z nich obec/mesto, jedna je zriadená cirkvou a šesť nových ZŠ zriadil v roku 2016 iný subjekt (napr. fyzická alebo právnická osoba).

Positívne treba hodnotiť fakt, že v roku 2016 pribudlo až 38 škôl, ktoré využívajú telocvičňu a tiež to, že sa o 51 zvýšil počet ZŠ, ktoré využívajú iné TV zariadenie. Najvýznamnejším pozitívom ale je skutočnosť, že podľa dostupných štatistických údajov v porovnaní s rokom 2014 **vzrástol počet telocviční o 22** a pribudlo aj **17 TV zariadení** využívaných ZŠ.

Stále však takmer **40 % ZŠ** s počtom žiakov od 150 do 600 **nemá telocvičňu**.

Podobný trend ako v predchádzajúcej kategórii škôl je aj v prípade ZŠ s počtom žiakov od 601 do 1 000. **Pribudlo** nielen šesť nových ZŠ ale aj **sedem telocviční** a **deväť TV zariadení**.

Tabuľka 5 ZŠ s počtom žiakov od 601 do 1000 zriadené obcami a cirkvou

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	104	110	+ 6
Využívajú telocvičňu	89	100	+ 11
Majú telocvičňu	77	84	+ 7
Nemajú telocvičňu	27	26	- 1
Využívajú iné TV zariadenie	91	103	+ 12
Majú iné TV zariadenie	77	86	+ 9

Aj keď **24 %** ZŠ s počtom žiakov od 601 do 1000 stále chýba telocvičňa, **76 %** z nich **má svoju vlastnú telocvičňu** a **78 %** má k dispozícii aj iné TV zariadenie. Počet takých škôl, ktoré využívali v roku 2016 telocvičňu tvorí dokonca **91 %** z celkového počtu týchto ZŠ zaradených v sieti.

Najlepšia situácia vo vybavení telocvičňami a inými TV zariadeniami je v ZŠ s počtom žiakov od 1 001 zriadených obcami.

Tabuľka 6 ZŠ s počtom žiakov od 1001 a viac zriadené obcami

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	4	3	- 1
Využívajú telocvičňu	3	3	0
Majú telocvičňu	3	3	0
Nemajú telocvičňu	1	0	- 1
Využívajú iné TV zariadenie	3	3	0
Majú iné TV zariadenie	3	3	0

V tejto kategórii základných škôl je situácia optimálna, pretože každá škola má vlastnú telocvičňu a aj svoje ďalšie TV zariadenie.

V nasledujúcich tabuľkách je zachytený komplexný prehľad o počte ZŠ a ich vybavenosti telocvičňami a inými TV zariadeniami ako aj o ich využívaní

Tabuľka 7 Telocvične a iné TV zariadenia a ich využívanie v rokoch 2014 a 2016

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	2133	2101	- 32
Majú telocvičňu	847	856	+ 9
Využívajú telocvičňu	1130	1169	+ 39
Nemajú telocvičňu	1286	1245	- 41
Majú iné TV zariadenie	1006	1010	+ 4
Využívajú iné TV zariadenie	1584	1646	+ 62

Tabuľka 8 Počet využívaných telocviční v ZŠ v rokoch 2014 a 2016

	2014	2016	Rozdiel
0 telocviční	1003	932	- 71
1 telocvičňa	957	995	+ 38
2 telocvične	169	168	- 1
3 telocvične	3	4	+ 1
4 telocvične	0	0	
5 a viac telocviční	1	2	+ 1

V porovnaní s rokom 2014 v roku 2016 ubudol počet škôl, ale pribudol počet telocviční a iných TV zariadení. Takto zjednodušene by sme mohli sumarizovať údaje o základných školách v súvislosti s využívaním týchto TV zariadení.

Z analýzy štatistických údajov vyplýva, že ubudli predovšetkým školy s počtom žiakov do 150, teda v prevažnej miere nepľnoorganizované ZŠ, pri ktorých sa z viacerých dôvodov, napr. ekonomických, ale aj z dôvodu nízkej využiteľnosti, s telocvičňou alebo iným TV zariadením skôr nepočíta.

V roku 2016 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zaniklo 32 škôl, ale na druhej strane **pribudlo deväť telocviční**, presnejšie, do štatistiky pribudlo **deväť škôl**, ktoré majú telocvičňu a **štyri školy**, ktoré majú **iné TV zariadenia**. Najviac telocviční pribudlo v ZŠ s počtom žiakov od 151 do 600, celkovo **22 telocviční**, ktorých je v rámci ZŠ najväčší počet – 986, čo predstavuje **47 %** z celkového počtu ZŠ v SR.

Aj keď sa zvýšil počet ZŠ využívajúcich telocvičňu o 39, stále v roku 2016 **využívalo telocvičňu**, vlastnú alebo inú, **iba 56 %** ZŠ. Vlastnú telocvičňu malo v tomto roku **iba 41 % základných škôl**.

Na základe analýzy vybavenosti ZŠ telocvičňami sa ukazuje, že v rámci rozvojového projektu „Podpora rozvoja výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou

dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične“ by v roku 2017 mali byť podporené predovšetkým ZŠ s počtom žiakov od 151 do 600 v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí alebo miest.

2.2. Špeciálne základné školy

V roku 2016 stúpol v porovnaní s predchádzajúcim sledovaným obdobím počet špeciálnych ZŠ s počtom žiakov od 0 do 150 o tri (z 209 na 212), a stúpol aj počet špeciálnych ZŠ, ktoré využívajú telocvičňu alebo iné telovýchovné zariadenie. Podľa stavu k 31. 12. 2016 je iba 41 špeciálnych ZŠ, ktoré nevyužívali telocvičňu a ani iné TV zariadenie, čo predstavuje necelých 20 % z celkového počtu týchto škôl.

Tabuľka 9 Špeciálne ZŠ s počtom žiakov od 0 do 150 zriadené OÚ, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	209	212	+ 3
Využívajú telocvičňu	52	54	+ 2
Majú telocvičňu	28	27	- 1
Nemajú telocvičňu	181	185	+ 4
Využívajú iné TV zariadenie	113	117	+ 4
Majú iné TV zariadenie	81	79	- 2
Nevyužívajú TV ani iné TVZ	44	41	- 3

Aj v prípade špeciálnych ZŠ žiaľ poklesol počet takých škôl, ktoré mali telocvičňu, a to o jednu špeciálnu základnú školu.

Tabuľka 10 Špeciálne ZŠ s počtom žiakov od 151 do 600 zriadené OÚ, VÚC a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	24	22	- 2
Využívajú telocvičňu	5	6	+ 1
Majú telocvičňu	3	2	- 1
Nemajú telocvičňu	21	20	- 1
Využívajú iné TV zariadenie	16	13	- 3
Majú iné TV zariadenie	14	11	- 3

So zánikom dvoch špeciálnych ZŠ (v zriaďovateľskej pôsobnosti OÚ) s počtom žiakov od 151 do 600 žiaľ zanikla aj jedna telocvičňa. V roku 2016 majú vlastnú telocvičňu iba dve

špeciálne ZŠ, čo predstavuje **necelých 10 %**. Poklesol aj počet iných telovýchovných zariadení **o tri**, ktoré vlastnili tieto školy.

V tabuľke 10 je vidieť, že v porovnaní s rokom 2014 stúpol počet špeciálnych ZŠ, ktoré využívajú telocvičňu o jednu.

Ako vidieť z tabuľky 11 v roku 2016 síce pribudla jedna špeciálna ZŠ, znížil sa ale počet špeciálnych ZŠ, ktoré majú telocvičňu o dve. Tiež sa znížil počet špeciálnych ZŠ, ktoré mali iné TV zariadenie dokonca o šesť.

Tabuľka 11 Špeciálne základné školy

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	233	234	+ 1
Využívajú telocvičňu	57	60	+ 3
Majú telocvičňu	31	29	- 2
Nemajú telocvičňu	202	205	- 3
Využívajú iné TV zariadenie	129	130	+ 1
Majú iné TV zariadenie	58	52	- 6

Špeciálne ZŠ, ktoré **majú telocvičňu**, tvoria iba **12 %** z celkového počtu týchto škôl. V roku 2016 **telocvičňu využíva** iba o tri školy viac ako v roku 2014, aj napriek tomu je to však stále iba **25 % škôl**. V roku 2016 majú iné telovýchovné zariadenie o tri špeciálne základné školy menej ako v roku 2014. **Iné telovýchovné zariadenie** v roku 2016 využíva necelých **56 %** špeciálnych základných škôl.

Špeciálne základné školy majú síce najmenej telocviční a iných telovýchovných zariadení, ale z vyššie uvedených štatistických ukazovateľov tiež vyplýva, že aj využívanie iných TV zariadení vykazuje iba priemerné čísla.

2.3. Gymnázia

Vo vzťahu ku gymnáziám s počtom žiakov od 0 do 150 sú všetky sledované ukazovatele v roku 2016 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím pozitívne. Stúpol nielen počet gymnázií o dve, ale **stúpol aj počet škôl, ktoré majú telocvičňu o päť**. Počet gymnázií, ktoré využívajú telocvičňu stúpol o šesť a rovnako **stúpol aj počet gymnázií, ktoré majú iné TV zariadenie o päť, a tiež stúpol** počet gymnázií, ktoré využívajú aj iné TV zariadenie, a to dokonca o deväť.

Tabuľka 12 Gymnaziá s počtom žiakov od 0 do 150 zriadené obcami, OÚ, VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	74	76	+ 2
Využívajú telocvičňu	46	52	+ 6
Majú telocvičňu	16	21	+ 5
Nemajú telocvičňu	58	55	- 3
Využívajú iné TV zariadenie	47	56	+ 9
Majú iné TV zariadenie	25	30	+ 5

Najviac zastúpenými medzi gymnáziami sú gymnaziá s počtom od 151 do 600 žiakov. V tejto skupine gymnázií je aj situácia s počtom telocviční a iných TV zariadení najlepšia, ako je to vidieť v tabuľke č. 13.

Tabuľka 13 Gymnaziá s počtom žiakov od 151 do 600 zriadené obcami, OÚ, VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	144	141	- 3
Využívajú telocvičňu	120	124	+ 4
Majú telocvičňu	90	97	+ 7
Nemajú telocvičňu	54	44	- 10
Využívajú iné TV zariadenie	126	129	+ 3
Majú iné TV zariadenie	108	109	+ 1

Aj keď v roku 2016 poklesol v porovnaní s predchádzajúcim sledovaným obdobím celkový počet týchto gymnázií o tri. Počet škôl, ktoré majú telocvičňu naopak vzrástol o sedem. O desať klesol počet gymnázií, ktoré nemajú telocvičňu.

V skutočnosti **telocvičňu využíva takmer 90 % gymnázií a iné TV zariadenie dokonca 92 % gymnázií. Takmer 70 % týchto gymnázií má vlastnú telocvičňu.**

V porovnaní s rokom 2014 sa v roku 2016 **znižil počet gymnázií** s počtom žiakov od 601 do 1 000 o dve gymnaziá – jedno zriadené okresným úradom a jedno cirkevné. Jedno z týchto dvoch gymnázií malo aj telocvičňu.

Tabuľka 14 Gymnáziá s počtom žiakov od 601 do 1 000 zriadené OÚ, VÚC, cirkvou a iným zriadovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	24	22	- 2
Využívajú telocvičňu	18	16	- 2
Majú telocvičňu	16	15	- 1
Nemajú telocvičňu	8	7	- 1
Využívajú iné TV zariadenie	20	19	- 1
Majú iné TV zariadenie	19	18	- 1

V roku 2016 **malo telocvičňu takmer 70 %** týchto škôl a viac ako 80 % malo aj iné TV zariadenie, čo je v porovnaní s gymnáziami s iným počtom žiakov veľmi dobrá situácia. Pokiaľ ide o využívanie telocvičňí alebo iných TV zariadení, tam je situácia ešte priaznivejšia. **Telocvične využíva takmer 73 %** a **TV zariadenie dokonca 86 %** týchto škôl.

Podľa štatistických ukazovateľov za rok 2016 poklesol počet gymnázií v SR v porovnaní s rokom 2014 o tri. Z pohľadu využiteľnosti telocvičňí a iných telovýchovných zariadení je však situácia priaznivejšia, pretože v porovnaní s predchádzajúcim obdobím **pribudlo osem** gymnázií, ktoré využívajú a dokonca **11, ktoré majú telocvičňu a tiež stúpol počet gymnázií, ktoré využívajú iné TV zariadenie o päť**.

Tabuľka 15 Údaje o gymnáziách podľa počtu žiakov – všetky intervaly

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	242	239	- 3
Využívajú telocvičňu	184	192	+ 8
Majú telocvičňu	122	133	+ 11
Nemajú telocvičňu	120	106	- 14
Využívajú iné TV zariadenie	193	204	+ 11
Majú iné TV zariadenie	152	157	+ 5

Tabuľka 16 Údaje o gymnáziách podľa počtu využívaných telocviční – všetky intervaly

	2014	2016	Rozdiel
0 telocviční	58	47	- 11
1 telocvična	135	140	+ 5
2 telocvične	44	49	+ 5
3 telocvične	2	1	- 1
4 telocvične	2	1	- 1
5 a viac telocviční	1	1	0

Až 86 % gymnázií využíva iné telovýchovné zariadenie a 80 % využíva svoju alebo inú telocvičňu. Svoju **telocvičňu** však **má iba necelých 56 %** týchto škôl.

Takmer **70 % gymnázií** s počtom žiakov **od 151 do 600 má telocvičňu**. Veľmi podobná je situácia aj v prípade gymnázií s **počtom žiakov od 601 do 1 000 (68 %)**.

Podstatne horšia je situácia v gymnáziách s **počtom žiakov do 150**. Z nich má **telocvičňu iba 28 %**. Tu však treba zdôrazniť, že do tejto kategórie gymnázií patria najmä neštátne gymnáziá (**36 % súkromné a 30 % cirkevné**).

Aj napriek skutočnosti, že gymnáziá s menším počtom žiakov majú menej telocviční, z hľadiska využiteľnosti i ekonomickej udržateľnosti je potrebné sústrediť pozornosť na **podporu gymnázií s počtom žiakov od 151 do 600**, ktoré tvoria takmer **60 %** všetkých gymnázií v SR.

2.4. Konzervatóriá

V roku 2016 **vzrástol počet konzervatórií** s počtom žiakov do 150 o tri školy v zriaďovateľskej pôsobnosti iných zriaďovateľov. **Ani jedna škola nemá telocvičňu**, a tak tieto školy aj naďalej využívajú iné telocvične alebo vlastné či iné telovýchovné zariadenia.

Tabuľka 17 Konzervatóriá s počtom žiakov od 0 do 150 zriadené VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	7	10	+ 3
Využívajú telocvičňu	0	1	+ 1
Majú telocvičňu	0	0	0
Nemajú telocvičňu	7	10	+ 3
Využívajú iné TV zariadenie	4	5	+ 1
Majú iné TV zariadenie	2	4	+ 2

V roku 2016 je v štatistikách **menej o dve konzervatóriá** s počtom žiakov od 151 do 600, jedno v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC a jedno zriadené iným subjektom. Jedno z týchto konzervatórií malo telocvičňu, a tak **v roku 2016 nemá telocvičňu ani jedno konzervatórium** v SR s počtom žiakov od 151 do 600.

Tabuľka 18 Konzervatóriá s počtom žiakov od 151 do 600 zriadené VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	8	6	- 2
Využívajú telocvičňu	1	0	- 1
Majú telocvičňu	1	0	- 1
Nemajú telocvičňu	7	6	- 1
Využívajú iné TV zariadenie	7	5	- 2
Majú iné TV zariadenie	5	4	- 1

V tejto súvislosti však treba konštatovať, že konzervatóriá vzhľadom na svoje výchovno-vzdelávacie zameranie využívajú skôr iné telovýchovné zariadenia ako sú tanečné sály či odborné učebne pre dramatickú (pohybovú) výchovu.

Tabuľka 19 Konzervatóriá s počtom žiakov od 601 do 1000 zriadené VÚC

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	0	1	+ 1
Využívajú telocvičňu	0	0	0
Majú telocvičňu	0	0	0
Nemajú telocvičňu	0	1	+ 1
Využívajú iné TV zariadenie	0	1	+ 1
Majú iné TV zariadenie	0	1	+ 1

Do tejto kategórie konzervatórií pribudla jedna škola v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC s vlastným telovýchovným zariadením, **bez telocvične**.

Tabuľka 20 Údaje o konzervatóriách podľa počtu žiakov – všetky intervaly

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	15	17	+ 2
Využívajú telocvičňu	1	2	+ 1
Majú telocvičňu	1	0	- 1
Nemajú telocvičňu	14	17	+ 3
Využívajú iné TV zariadenie	11	10	- 1
Majú iné TV zariadenie	7	9	+ 2

Počet telocviční v roku 2016 síce klesol o jednu, na druhej strane však pribudli dve telovýchovné zariadenia, ktoré tieto školy využívajú vo výchovno-vzdelávacom procese. **Využívanie iných telovýchovných zariadení v roku 2016 dosiahlo takmer 60 %.** Využívanie telocviční je síce iba na úrovni necelých 12 %, čo sa však z pohľadu vyučovania predmetov javiskový pohyb a tanečná gymnastika vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb Štátneho vzdelávacieho programu pre konzervatória, pre vyučovanie ktorých sa viac preferujú špecializované odborné učebne ako sú tanečné sály či odborné učebne pre dramatickú (pohybovú) výchovu, javí ako dostačujúce.

Konzervatórium ako druh školy, ktorá poskytuje komplexné umelecké a umelecko-pedagogické vzdelanie, využíva pre zabezpečenie ŠVP viac špeciálne odborné učebne pre pohybovú výchovu (tanečné sály alebo odborné učebne pre dramatickú výchovu) ako telocvične. Analýza týchto učební nie je predmetom tohto materiálu.

2.5. Stredné odborné školy

Napriek tomu, že v roku 2016 klesol počet stredných odborných škôl, **stúpol počet škôl, ktoré majú telocvičňu o dve školy** a počet tých, ktoré majú iné telovýchovné zariadenie vzrástol dokonca o deväť škôl. Na druhej strane poklesol počet SOŠ, ktoré nemajú telocvičňu o päť škôl.

Tabuľka 21 Stredné odborné školy s počtom žiakov od 0 do 150 zriadené obcami, OÚ, VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	85	82	- 3
Využívajú telocvičňu	51	52	+ 1
Majú telocvičňu	18	20	+ 2
Nemajú telocvičňu	67	62	- 5
Využívajú iné TV zariadenie	53	59	+ 6
Majú iné TV zariadenie	31	40	+ 9

V prípade SOŠ s počtom žiakov od 151 do 600 je situácia v súvislosti s využívaním či vlastníctvom telocvičňí a iných telovýchovných zariadení najpriaznivejšia v porovnaní s inými druhmi škôl vo všetkých sledovaných ukazovateľoch.

Tabuľka 22 Stredné odborné školy s počtom žiakov od 151 do 600 zriadené OÚ, VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	327	334	+ 7
Využívajú telocvičňu	241	275	+ 34
Majú telocvičňu	201	228	+ 27
Nemajú telocvičňu	126	106	- 20
Využívajú iné TV zariadenie	260	291	+ 31
Majú iné TV zariadenie	235	266	+ 31

Nielenže v roku 2016 pribudlo sedem nových škôl, ale predovšetkým **vzrástol počet škôl, ktoré majú telocvičňu o 34** a tých, ktoré **majú vlastné iné telovýchovné zariadenie o ďalších 31**. V štatistických ukazovateľoch to znamená, že 70 % SOŠ tejto kategórie má vlastnú telocvičňu a 80 % týchto škôl má vlastné telovýchovné zariadenie.

Ešte pozitívnejšia čísla dosahujú SOŠ **vo využívaní telocvičňí – takmer 83 %** a **vo využívaní iných telovýchovných zariadení dokonca – 87 %**.

Tabuľka 23 Stredné odborné školy s počtom žiakov od 601 do 1 000 zriadené VÚC a iným zriaďovateľom

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	34	25	- 9
Využívajú telocvičňu	30	22	- 8
Majú telocvičňu	27	20	- 7
Nemajú telocvičňu	7	5	- 2
Využívajú iné TV zariadenie	31	23	- 8
Majú iné TV zariadenie	29	20	- 9

V roku 2016 **zaniklo až deväť SOŠ** s počtom žiakov od 601 do 1 000. Sedem v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC a dve súkromné školy. Žiaľ medzi nimi boli aj školy, ktoré mali telocvičňu (sedem) alebo iné telovýchovné zariadenie (deväť).

Aj napriek tomu je **využitelnosť telocviční** v týchto školách na pomerne vysokej úrovni a **dosahuje takmer 90 %** a využitelnosť **iných telovýchovných zariadení dosahuje dokonca 92 %**. Až **80 %** stredných odborných škôl s týmto počtom žiakov má svoju telocvičňu a rovnaké percento aj iné telovýchovné zariadenie.

Tabuľka 24 Stredné odborné školy s počtom žiakov od 1 001 zriadené OÚ

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	2	2	0
Využívajú telocvičňu	2	2	0
Majú telocvičňu	2	2	0
Nemajú telocvičňu	0	0	0
Využívajú iné TV zariadenie	2	2	0
Majú iné TV zariadenie	2	2	0

Stredné odborné školy s týmto počtom žiakov máme v SR iba dve, obe v zriaďovateľskej pôsobnosti OÚ. Obidve majú a využívajú telocvičňu aj iné telovýchovné zariadenie.

Tabuľka 25 Údaje o SOŠ podľa počtu žiakov – všetky intervaly

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	448	443	- 5
Využívajú telocvičňu	324	351	+ 27
Majú telocvičňu	248	270	+ 22
Nemajú telocvičňu	200	173	- 27
Využívajú iné TV zariadenie	346	375	+ 29
Majú iné TV zariadenie	297	328	+ 31

Stredné odborné školy, ktorých je najviac zo všetkých sledovaných škôl, **majú aj najvyšší percentuálny počet telocviční, až 61 %**. Ešte vyššie je **percento využívania telocviční tými školami a dosahuje 80%**. Ďalším pozitívnym ukazovateľom je to, že v roku 2016 pribudlo do rubriky „majú telocvičňu“ až 22 SOŠ.

Tieto školy dosahujú aj vysoké percentá v oblasti využívania iných telovýchovných zariadení **85 %** i v ukazovateli „majú iné TV zariadenie“ **74 %**.

Tabuľka 26 Údaje o SOŠ podľa počtu využívaných telocviční – všetky intervaly

	2014	2016	Rozdiel
0 telocviční	124	92	- 32
1 telocvičňa	281	316	+ 35
2 telocvične	36	31	- 5
3 telocvične	6	2	- 4
4 telocvične	1	1	0
5 a viac telocviční	0	1	+ 1

Aj napriek relatívne pozitívnym ukazovateľom v oblasti využívania telocviční a iných TV zariadení, **si tieto školy** aj vzhľadom na veľmi rizikovú vekovú skupinu študentov, ktorých vychovávajú a vzdelávajú, **zaslúžia** v oblasti podpory rozvoja výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične **osobitnú pozornosť** zo strany všetkých kompetentných orgánov.

2.6. Špeciálne stredné školy

Počet škôl s počtom žiakov do 150, ktoré majú telocvičňu vzrástol v roku 2016 o dve školy. Iné telovýchovné zariadenia pribudli v piatich špeciálnych stredných školách. Telocvičňu však má iba 8,5 % týchto škôl a iné TV zariadenie majú v 16 % špeciálnych SŠ.

Tabuľka 27 Špeciálne SŠ s počtom žiakov od 0 do 150 zriadené OÚ, VÚC, cirkvou a iným zriaďovateľom.

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	132	141	+ 9
Využívajú telocvičňu	11	17	+ 6
Majú telocvičňu	10	12	+ 2
Nemajú telocvičňu	122	129	+ 7
Využívajú iné TV zariadenie	20	26	+ 6
Majú iné TV zariadenie	18	23	+ 5

V SR máme iba štyri špeciálne SŠ s počtom žiakov od 151 do 600, z toho tri v zriaďovateľskej pôsobnosti OÚ a zriaďovateľom jednej je VÚC.

Tabuľka 28 Špeciálne SŠ s počtom žiakov od 151 do 600 zriadené OÚ a VÚC

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	6	4	- 2
Využívajú telocvičňu	2	1	- 1
Majú telocvičňu	1	0	- 1
Nemajú telocvičňu	5	4	- 1
Využívajú iné TV zariadenie	3	2	- 1
Majú iné TV zariadenie	2	1	- 1

V roku 2016 **nemá ani jedna z týchto škôl telocvičňu**. Jedna špeciálna SŠ má svoje iné telovýchovné zariadenie.

Údaje o špeciálnych SŠ podľa počtu žiakov – všetky intervaly

Zatiaľ čo počet SOŠ klesá, **počet špeciálnych SŠ** naopak **stúpa** a to dosť výrazne, pretože nárast o sedem škôl za obdobie dvoch rokov je naozaj spoločensky veľmi signifikantný. Navyše školy boli zaradené do siete bez telocvične a aj **využívanie telocvični** dosahuje z pohľadu týchto škôl veľmi kritickú úroveň **12-tich %**. **Telocvičňu má iba 8 % špeciálnych stredných škôl.**

Tabuľka 29 Špeciálne stredné školy

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	138	145	+ 7
Využívajú telocvičňu	13	18	+ 5
Majú telocvičňu	11	12	+ 1
Nemajú telocvičňu	127	133	+ 6
Využívajú iné TV zariadenie	23	28	+ 5
Majú iné TV zariadenie	20	24	+ 4

Až 97 % špeciálnych SŠ tvoria školy s počtom žiakov do 150, čo do istej miery predurčuje jednak malý počet telocvični vo vlastníctve týchto škôl v súčasných podmienkach, ale tak trochu aj budúcnosť špeciálnych SŠ vo vzťahu k podpore v oblasti rozvoja výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične.

3. Analýza stavu telocvični a iných telovýchovných zariadení vo vybraných druhoch škôl podľa stavu k 31. decembru 2016 – zhrnutie

Školy, ktoré majú telocvičňu

Celkový **počet sledovaných škôl v roku 2016** síce v porovnaní s predchádzajúcim obdobím **klesol o rovných 30 škôl**, ale na druhej strane do štatistiky **pribudli školy, ktoré majú telocvičňu**. Ich počet sa zvýšil **o 40**. Najviac takýchto škôl pribudlo v kategórii stredných odborných škôl až 22.

Tabuľka 30 Údaje o všetkých druhoch škôl podľa počtu žiakov – všetky intervaly

	2014	2016	Rozdiel
Počet škôl	3 209	3 179	- 30
Využívajú telocvičňu	1 709	1 791	+ 82
Majú telocvičňu	1 260	1 300	+ 40
Nemajú telocvičňu	1 949	1 879	- 70
Využívajú iné TV zariadenie	2 286	2 394	+ 108
Majú iné TV zariadenie	1 577	1 618	+ 41

Napriek týmto pozitívnym ukazovateľom je **počet škôl, ktoré majú telocvičňu** stále veľmi nízky a dosahuje k 31. 12. 2016 iba necelých **41 %** (ZŠ – 27 %, špeciálne ZŠ – 0,8 %, gymnázia – 4 %, konzervatóriá – 0 %, SOŠ – 8,5 %, špeciálne SŠ – 0,4 %) z celkového počtu sledovaných škôl v SR.

Tabuľka 31 Školy, ktoré majú telocvičňu podľa druhu školy

Druh školy	% škôl s telocvičňou
Základné školy (nad 150 žiakov)	63 %
Základné školy (bez rozdielu počtu žiakov)	41 %
Stredné odborné školy	61 %
Gymnázia	56 %
Špeciálne stredné školy	8 %
Špeciálne základné školy	0,9 %
Konzervatóriá	0,0 %

Zo škôl, kde sa v súlade so ŠVP, berúc do úvahy aj isté ekonomické kritériá a využiteľnosť telocvične, predpokladá, že škola by mala mať telocvičňu, je najhoršia situácia v základných školách, pretože v sledovanom období malo telocvičňu iba **41 % ZŠ**. V prípade **gymnazií to bolo 56 %** a o čosi lepšie na tom boli **SOŠ so 61 %**.

V prípade ZŠ však musíme uviesť ešte jeden údaj. Po odpočítaní škôl s počtom žiakov do 150, kde patria v prevažnej väčšine neplnoorganizované základné školy, ostatné ZŠ s počtom žiakov nad 150, ktoré majú telocvičňu, percentuálne mierne prevýšia SOŠ i gymnázia. Takýchto **ZŠ je v SR 63 %**.

Školy, ktoré nemajú telocvičňu

Zo škôl, ktoré **nemajú telocvičňu** je až **26 % základných škôl s počtom žiakov do 150**, teda prevažne neplnoorganizovaných ZŠ, pri ktorých sa ani v minulosti a ani dnes s výstavbou

telocvične, ako z ekonomických dôvodov, tak aj z dôvodu slabej využiteľnosti, veľmi nepočíta.

Počet základných škôl nad 150 žiakov, ktoré **nemajú telocvičňu**, tvorí takmer 13 % z celkového počtu všetkých škôl (špeciálne ZŠ tvoria 0,6 %, gymnáziá 3 %, konzervatóriá 0,5 %, SOŠ 5,4 %, špeciálne SŠ 4 %).

Školy, ktoré využívajú telocvičňu

Nelichotivá je však aj situácia vo využívaní telocviční. K 31. 12. 2016 **využívalo telocvičňu iba 56 % škôl**. Najmenej využívajú telocvičňu špeciálne SŠ 0,6 %, konzervatóriá iba 0,1 %, špeciálne ZŠ necelé 2 % a ZŠ s počtom žiakov do 150 viac ako 9 % týchto škôl.

Školy, ktoré majú iné telovýchovné zariadenie

Situácia so školami, ktoré majú iné telovýchovné zariadenie je o čosi lepšia, pretože dosahuje **51 %**, čo je o desať percent viac ako v prípade telocviční. Najviac iných TV zariadení majú základné školy 1 010, čo predstavuje takmer 32 % z celkového počtu sledovaných škôl v SR (SOŠ 10 %, gymnáziá 5 %).

Školy, ktoré využívajú iné telovýchovné zariadenie

Iné telovýchovné zariadenie využíva **75 %** všetkých sledovaných škôl v SR. Aj keď je toto číslo veľmi priaznivé, treba si uvedomiť, že medzi iné TV zariadenia patria aj tzv. sezónne športové ihriská, ktoré sa nachádzajú v exteriéri školy alebo celkom mimo školského areálu (otvorené ľadové plochy, otvorené trávnaté, asfaltové, betónové ihriská, zimný štadión, tenisové kurty...). Sú to teda priestory, ktoré sa nevyužívajú počas celého školského roku.

Najviac týchto zariadení využívajú základné školy 1 646, čo predstavuje 52 % z celkového počtu škôl (SOŠ tvoria 12 % a gymnáziá viac ako 6 %).

4. Analýza stavu telocviční a iných telovýchovných zariadení v súkromných školách

Z hľadiska analýzy stavu telocviční v SR je zaujímavé sledovať počty jednotlivých škôl podľa zriaďovateľa, osobitne tie školy, ktorých zriaďovateľ je označený v štatistickom prehľade ako „iný“, kde patria predovšetkým súkromné školy.

Tabuľka 32

	Majú Tv	Využívajú TV	Nemajú TV	Majú iné TVZ	Využívajú iné TVZ
Základné školy	6/57 – 11 %	37 – 65 %	51 – 89 %	9 – 16 %	36 – 63 %
Špeciálne ZŠ	1/19 – 5 %	3 – 16 %	18 – 95 %	1 – 5 %	6 – 32 %
Gymnáziá	5/37 – 14 %	26 – 70 %	32 – 87 %	8 – 22 %	27 – 73 %
Konzervatóriá	0/10 – 0 %	1 – 10 %	10 – 100 %	3 – 30 %	5 – 50 %
SOŠ	15/85 – 18 %	55 – 63 %	70 – 85 %	31 – 37 %	58 – 68 %
Špeciálne SŠ	0/9 – 0 %	3 – 30 %	9 – 100 %	0 – 0 %	2 – 22 %

Vysvetlivky: **6/57 – 11 %** – šesť škôl z celkového počtu 57 – čo znamená 11 %

V priemere až **93 %** škôl, ktorých zriaďovateľ je označený v štatistickom prehľade ako „iný“, kde patria predovšetkým súkromné školy, **nemá telocvičňu** a v priemere iba 18 % týchto škôl má iné TV zariadenie. Najhoršie sú na tom konzervatóriá a špeciálne SŠ, z ktorých ani jedna škola v SR nemá telocvičňu a v prípade špeciálnych SŠ ani iné TV zariadenie.

Veľmi nelichotivá je aj situácia v oblasti využívania telocviční, pretože v priemere **iba 42 %** sledovaných škôl v SR **využíva telocvičňu** a 51 % využíva iné TV zariadenie. Z uvedeného vyplýva, že v priemere 53 % týchto škôl nevyužíva ani telocvičňu a ani iné TV zariadenie. Najhoršie čísla v tejto oblasti vykazujú špeciálne školy – iba necelá 1/3 (23 %) týchto škôl využíva telocvičňu. Iné TV zariadenie využíva iba o 4 % viac týchto škôl (27 %).

Osobitné postavenie v oblasti využívania telocviční a iných TV zariadení majú konzervatóriá. Vo vyučovaní predmetov javiskový pohyb a tanečná gymnastika vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb ŠVP pre konzervatóriá sa viac preferujú špecializované odborné učebne, ako sú tanečné sály či odborné učebne pre dramatickú (pohybovú) výchovu, ktoré z hľadiska klasifikácie zaradíme medzi iné TV zariadenia. Aj napriek tomuto konštatovaniu má skutočnosť, že iba 50 % týchto škôl využíva iné TV zariadenie, negatívnu výpovednú hodnotu.

V budúcnosti by **nemali byť zaradené do siete škôl** a školských zariadení **školy bez telocvične**.

Záver

Z analýzy stavu telocviční v základných a stredných školách vyplynuli nasledovné závery.

1. V Štátnom vzdelávacom programe pre základné školy v časti 10) Povinné **materiálno-technické a priestorové zabezpečenie** stanoviť povinnosť doplniť učebné priestory (telocvične) a ich vybavenie iba pre plnoorganizované základné školy a trojročné prechodné obdobie zmeniť na minimálne päťročné prechodné obdobie.

Odôvodnenie:

K 31. 12. 2016 nemalo telocvičňu 412 základných škôl s počtom žiakov nad 150 a 833 základných škôl s počtom žiakov do 150 (spolu 1 245 škôl). Nie je reálne, aby k 1. septembru 2018, keď končí prechodná trojročná lehota na doplnenie povinných učebných priestorov a ich vybavenie v priebehu trojročného prechodného obdobia, bol tento modernizačný dlh vyriešený. V prípade neplnoorganizovaných ZŠ sa výstavba telocvične ani neočakáva.

Zodpovedný: Sekcia regionálneho školstva

Termín: 1.september 2017

2. Do siete škôl a školských zariadení **nezaradiť školu bez telocvične.**

Odôvodnenie:

V sledovanom období bolo bez telocvične 89 % základných škôl, ktorých zriaďovateľom je fyzická alebo právnická osoba, 87 % gymnázií a 85 % SOŠ s tým istým zriaďovateľom.

Zodpovedný: Sekcia regionálneho školstva

Termín: 1. september 2017

3. V regionálnom školstve **podporiť** v rámci rozvojových projektov výstavbu telocviční v **základných školách, gymnáziách a SOŠ s počtom žiakov od 151 do 600.**

Odôvodnenie:

Základných škôl, gymnázií a SOŠ s počtom žiakov od 151 do 600 je v SR najviac. Viac ako 40 % základných škôl, 32 % SOŠ a 31 % gymnázií s týmto počtom žiakov však stále nemá vlastnú telocvičňu.

Zodpovedný: Sekcia regionálneho školstva

Termín: 2017

4. Osobitne musíme hodnotiť situáciu v súvislosti s telocvičňami a inými telovýchovnými zariadeniami v špeciálnych základných školách. Podľa rámcového obsahu vzdelávania pre špeciálne základné školy si vyučovanie telesnej výchovy nevyžaduje také priestorové a materiálne vybavenie ako v prípade iných škôl.

Odôvodnenie:

V súlade s obsahom vzdelávania pre 9. ročník pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je cieľom vyučovania v predmete telesná výchova:

- *osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,*
- *osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,*

- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- dodržiavať princípy fair-play.

Z 234 špeciálnych ZŠ v SR má telocvičňu iba 29 škôl (12 %) a 52 týchto škôl má iné TV zariadenie (22 %). Na druhej strane však až 130 týchto škôl (56 %) využíva iné TV zariadenie ale iba 60 škôl (25 %) využíva telocvičňu.

Zodpovedný: Sekcia regionálneho školstva

Termín: 2018

5. Podobná je situácia aj v prípade špeciálnych stredných škôl. Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb Vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím pre skupinu trojročných učebných odborov odborných učilišť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy, vrátane telesnej výchovy alebo formou integrovanej telesnej a športovej výchovy. Vyučovanie telesnej výchovy si preto nevyžaduje také priestorové a materiálne vybavenie ako v prípade iných stredných škôl.

Odôvodnenie:

Obsah vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb tvoria tieto tematické okruhy:

1. *Ľudský organizmus ako celok z hľadiska stavby a funkcie*
2. *Kondičná príprava a všestranne rozvíjajúce cvičenia a pohybové hry,*
3. *Hygiena a bezpečnosť pri telesnej výchove a športe, základy prvej pomoci*
4. *Šport a pobyt v prírode.*

Zo 145 špeciálnych SŠ má telocvičňu iba 12 škôl (8 %) a iné TV zariadenie 24 týchto škôl (17 %). Iba 18 škôl (12 %) využíva telocvičňu a 28 škôl (19 %) využíva iné TV zariadenie.

Zodpovedný: Sekcia regionálneho školstva

Termín: 2018

6. Osobitnú kategóriu v tomto výpočte tvoria **konzervatóriá**. Špecifické postavenie týchto škôl vyplýva jednak z obsahu Štátneho vzdelávacieho programu Konzervatória v SR ale aj zo skutočnosti, že tieto školy k 31. 12. 2016 **nemali ani jednu telocvičňu**. Táto skutočnosť však v súvislosti so zameraním obsahu výchovno-vzdelávacieho procesu konzervatórií nie je až taká dramatická.

Odôvodnenie:

Podľa RUP pre konzervatóriá majú jednotlivé študijné odbory v rámci vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb buď 1 hodinu telesnej výchovy, 2 hodiny pohybovej výchovy alebo 2/1 hodinu javiskového pohybu a 1 hodinu pantomímy. Na vyučovanie týchto predmetov využívajú predovšetkým tanečné sály alebo odborné učebne pre dramatickú (pohybovú) výchovu.

Tieto školy síce nemali k 31. 12. 2016 ani jednu telocvičňu ale 10 škôl (59 %) využívalo iné TV zariadenie a 2 konzervatóriá využívajú inú telocvičňu.

Zodpovedný: Sekcia regionálneho školstva

Termin: 2018

Prílohy

Príloha č. 1 Rozvojové projekty v regionálnom školstve

Príloha č. 2 Prehľad požiadaviek na poskytnutie kapitálových výdavkov na riešenie havarijných stavov telocviční k 11. 04. 2017

Rozvojové projekty v regionálnom školstve

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v súlade s § 4d zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov môže prideliť z kapitoly ministerstva na žiadosť zriaďovateľa verejnej školy, verejnej materskej školy a verejného školského zariadenia o financovanie rozvojového projektu účelovo viazané finančné prostriedky na realizáciu predloženého rozvojového projektu. Rozvojové projekty sú projekty zamerané na rozvoj výchovy a vzdelávania. Výzvy na podávanie žiadostí o financovanie rozvojového projektu zverejňuje na svojom webovom sídle ministerstvo.

Rozvojový projekt:

„Podpora rozvoja výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične v roku 2016“

S cieľom zlepšiť vybavenosť telocviční a zvýšiť počet učebných priestorov – telocviční určených na výchovno-vzdelávací proces v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby telocvične, rekonštrukcie telocvične alebo výstavby novej telocvične vyčlenilo MŠVVaŠ SR na rok **2016** na tento účel osobitné finančné prostriedky vo výške **10 000 000 €** z toho 9 000 000 € na kapitálové výdavky a 1 000 000 € na bežné výdavky.

Tabuľka 33 Pridelené finančné prostriedky na kapitálové výdavky podľa krajov (rok 2016)

	Základné školy			Stredné školy			Spolu
	Počet	Suma	Priemer	Počet	Suma	Priemer	
BA	21	1.260.500	60.023	4	135.000	33.750	1.395.500
BB	15	520.500	34.700	1	38.000	38.000	558.500
KE	22	1.204.000	54.727	3	77.000	25.666	1.281.000
NR	21	1.116.500	53.166	4	136.000	34.000	1.252.500
PO	22	905.000	41.136	7	224.000	32.000	1.129.000
TC	28	1.380.000	49.300	3	132.000	44.000	1.512.000
TV	21	687.000	32.714	4	153.000	38.250	840.000
ZA	24	785.000	32.708	1	200.000	200.000	985.000
Spolu	174	7.858.500	45.163	27	1.095.000	40.555	8.953.500

ÚSPEŠNÍ PODĽA KRAJOV

Najúspešnejším v predkladaní projektov na Podporu rozvoja výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične bol v roku 2016 **Trenčiansky kraj, ktorý predložil spolu 31 úspešných projektov**, 28 za základné školy a tri za stredné školy. Školy v tomto kraj získali najvyššiu dotáciu na kapitálové výdavky na realizáciu svojich projektov v celkovej sume **1 512 000 €**.

Aj táto štatistika poukazuje na fakt, že horšia situácia vo využívaní telocviční a iných telovýchovných zariadení je v základných školách, kde smerovalo v roku 2016 takmer 88 %

z celkového objemu finančných prostriedkov určených na kapitálové výdavky v rámci vyššie uvedených projektov.

Najvyšší priemer finančných prostriedkov pridelených v tomto projekte na jednu základnú školu mal Bratislavský kraj – viac ako 60 000 € na školu. Oproti tomu najnižší priemer iba necelých 33 000 € na školu zaznamenal Žilinský kraj. V prípade stredných škôl bol tento negatívny ukazovateľ najvýraznejší v Košickom kraji, kde na jednu strednú školu pripadlo iba necelých 26 000 €.

Maximálnu výšku účelových finančných prostriedkov poskytnutých ministerstvom pre jeden rozvojový projekt 200 000 € na kapitálové výdavky získali v Bratislavskom kraji Základná škola s materskou školou Jeséniova 54 v Bratislave a Základná škola Svätý Jur, Základná škola s materskou školou Budimír v Košickom kraji, Základná škola Dvory nad Žitavou v Nitrianskom kraji, v Trenčianskom kraji Základná škola Beluša a Základná škola s materskou školou Lazany, a Stredná odborná škola technická v Čadci v Žilinskom kraji.

Z tohto výpočtu vyplýva, že maximálnu dotáciu nedostala ani jedna základná či stredná škola v Banskobystrickom kraji, v Prešovskom (59 % škôl nemá telocvičňu) a Trnavskom kraji, teda v krajoch, kde je situácia s využívaním telocvičňí najhoršia.

Naopak v Bratislavskom kraji, kde až 87 % škôl má telocvičňu a v Trenčianskom kraji, kde je situácia s využívaním telocvičňí lepšia dostali maximálnu dotáciu 200 000 EUR až po dve školy.

Najmenej úspešných projektov predložili školy v Banskobystrickom kraji – iba 15 za základné školy a jeden za stredné školy, čo znamenalo aj najnižší objem pridelených účelových finančných prostriedkov na kapitálové výdavky 558 500 €, čo je napr. v porovnaní s najúspešnejším Trenčianskym krajom menej o takmer jeden milión eur.

V závere treba dodať, že MŠVVaŠ SR vyhlásilo na jar 2016 výzvu na rozvoj výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične a na vybavenie telocvične v celkovej alokácii **10 000 000 €**, pričom požiadavky zriaďovateľov boli na **73 000 000 €**.

Neúspešní uchádzači mohli svoje žiadosti presmerovať na sekciu financovania a rozpočtu ministerstva školstva ako haváriu.

Prehľad požiadaviek na poskytnutie kapitálových výdavkov na riešenie havarijných stavov telocviční k 11. 04. 2017

Výrazne najviac žiadosti na poskytnutie kapitálových výdavkov na riešenie havarijných stavov telocviční k 11. 04. 2017 predložili zriaďovatelia základných a stredných škôl v Trenčianskom kraji. V tejto súvislosti je zaujímavý fakt, že v tomto kraji je najmenej základných a stredných škôl (okrem špeciálnych škôl a konzervatórií) v SR. Štatisticky tak Trenčiansky kraj „žiada“ v priemere na jednu školu takmer 14 000 eur, pričom napr. Banskobystrický kraj v priemere „iba“ 1 600 eur, čo je takmer desaťkrát menej.

Tabuľka 34 Požiadavky zriaďovateľov podľa krajov

Trnavský kraj	1 786 447
Trenčiansky kraj	3 465 595
Nitriansky kraj	1 229 325
Žilinský kraj	1 017 500
Banskobystrický kraj	580 137
Prešovský kraj	2 200 910
Košický kraj	2 265 480
Spolu	12 545 414

Najviac žiadosti na poskytnutie kapitálových výdavkov na riešenie havarijných stavov telocviční predložili k 11. 04. 2017 obce (zriaďovatelia základných škôl – spolu 122 žiadostí, čo predstavuje 92 %). Tri požiadavky pochádzajú od okresných úradov (dve školy a jedno reedukačné centrum), šesť žiadostí doručili VÚC a jedna žiadosť prišla od Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku. Trenčiansky a Žilinský kraj žiadajú finančné prostriedky na riešenie havárií telocviční iba v základných školách.

Najviac žiadostí predložili zriaďovatelia v Trenčianskom a Prešovskom kraji, zhodne po 30 žiadostí. Najmenej zriaďovatelia v Banskobystrickom kraji, iba sedem žiadostí.

Tabuľka 35 Počet žiadateľov podľa krajov a zriaďovateľov

	Obec	OkÚ	VÚC	Cirkev	Spolu
TV	19	1	2	0	22
TC	30	0	0	0	30
NR	20	1	1	0	22
ZA	9	0	0	0	9
BB	6	0	1	0	7
PO	28	1	0	1	30
KE	10	0	2	0	12
Spolu	122	3	6	1	132

Viac ako 90 % žiadosti predložili zriaďovatelia základných škôl, a preto práve na tieto školy by mala smerovať pomoc štátu aj v súvislosti s rozvojovým projektom zameraným na podporu rozvoja výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične.

Tabuľka 36 Požiadavky zriaďovateľov podľa krajov a zriaďovateľov

	Obec	OkÚ	VÚC	Cirkev	Spolu
TV	1 646 610	69 040	70 437	0	1 786 447
TC	3 465 595	0	0	0	3 465 595
NR	1 165 397	28 078	35 850	0	1 229 325
ZA	1 017 500	0	0	0	1 017 500
BB	486 758	0	93 379	0	580 137
PO	2 033 810	22 100	0	145 000	2 200 910
KE	1 995 880	0	269 600	0	2 265 480
Spolu	11 738 930	192 218	469 266	145 000	12 454 414

Najvyššie finančné požiadavky majú zriaďovatelia v **Trenčianskom kraji** (takmer 30 % z celkového objemu požadovaných finančných prostriedkov za všetky kraje, okrem Bratislavského kraja), **kde je paradoxne najmenej štátnych základných škôl, gymnázií i SOŠ.**

V tejto súvislosti opakujeme, že neúspešní uchádzači o finančnú podporu z vyššie uvedeného rozvojového projektu z roku 2016 mohli svoje žiadosti presunúť na sekciu financovania a rozpočtu ministerstva ako havárie. Táto suma dosiahla výšku 73 000 000 €.

Počty škôl podľa krajov a zriaďovateľov (okrem špeciálnych škôl a konzervatórií)

Tabuľka 37 Stav k 1. septembru 2016

	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Štátne								
ZŠ	129	210	182	271	232	252	374	277
GYM	20	16	12	17	21	19	21	22
SOŠ	38	34	30	50	43	42	58	45
Spolu	187	260	224	338	296	313	453	344
Súkromné								
ZŠ	19	2	4	2	5	9	6	10
GYM	14	3	2	1	2	5	5	5
SOŠ	15	11	5	8	10	14	10	12
Spolu	48	16	11	11	17	28	21	27
Cirkevné								
ZŠ	11	6	9	19	18	11	24	19
GYM	9	2	4	7	7	5	12	8
SOŠ	1	1	1	2	5	0	4	4
Spolu	21	9	14	28	30	16	40	31
Spolu	256	285	249	377	343	357	514	402

Vysvetlivky:

OÚ – okresný úrad, VÚC – vyšší územný celok, TV – telocvičňa, TVZ – telovýchovné zariadenie, TV zariadenie – telovýchovné zariadenie, ZŠ – základná škola, SOŠ – stredná odborná škola, SŠ – stredná škola